Επιμέλεια ΘΑΝΑΣΗ ΓΚΟΒΑ

ΑΧΑΪΚΑ καὶ ΔΜΔ

ΟΙ ΤΙΜΕΣ ΑΝΕΒΑΙΝΟΥΝ. — Ἡ ἀγορὰ ἀγριεύει καὶ οἱ ἀγοραστές, γυναῖκες καὶ ἄνδρες βρίσκονται μποστὰ σὲ ἕνα ἀγορα σκό ...ἀδιέξοδο ἐν ὄψει μάλιστα τῶν ἑορτῶν. — Θέλουν καὶ δὲν μποροῦν. — Εἴτε νὰ ἀγοράσουν, εἴτε... νὰ λησμονήσουν τὰ καλὰ εἶδαν καὶ τοὺς ἄρεσαν τόσο. — Κι' ὅμως μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀναρωτιέται ἀκόμα καὶ σήμερα σχετικῶς φθηνά. — Φθάνει νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὸ κόμπλεξ τοῦ κεντοικοῦ καταστήματος. — Φθάνει νὰ ἀναπροσαρμοσεῖ ἡ προτίμηση στὰ συνοικιακὰ μαγαζιά. — Τὰ ὁποῖα πουλοῦν τὸ ἴδιο ἐκλεκτὰ καὶ φτηνότατα εἴδη, ἀλλὰ καὶ σὲ καλλίτερες τιμές; ★ ΕΠΕΙΤΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΟΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ βιοτεχνίες. — Ἡ οἱ λεγόμενες ἁπλῶς ἀποθῆκες μὲ τὴν ποικιλία τῶν εἰδῶν ποὺ μπορεῖ νὰ βρεῖ κανεὶς ★ ΨΑΞΤΕ ΛΟΙΠΟΝ. — Ρωτῆστε. — Κάμετε καὶ μερικὲς βόλτες στὶς συνοικίες. — Καὶ μὴν ἀπογοητεύεσθε στὶς ὡραῖες βιτρίνες σὰν τοῦ... ἀποφου τὸ πουλί. Στὶς ὡραῖες καὶ παγάκριβες βιτρίνες ποὺ τελικῶς ἐπιβαρύνουν τὸ ἐμπόρευμα.

ΠΡΩΙΝΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ

Κι' ἄλλες ἐκλογές...

ΜΕΤΑΞΥ 7ης καὶ 10ης Ἰουνίου 1979, οἱ πολίτες τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος θὰ μποροῦσαν νὰ ἐκλέξουν γιὰ πρώτη φορὰ τὰ μέλη τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου, μὲ ἄμεση καὶ καθολικὴ ψηφοφορία. Τὸ γεγονὸς καὶ μόνον ὅτι οἱ ἐκλογὲς ὀργανώνονται σ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο ἀποτελεῖ ἱστορικὸ γεγονός. Καὶ ἂν ἐξασφαλισθεῖ ἡ μεγάλη συμμετοχὴ τῶν ψηφοφόρων, τότε ἡ Εὐρώπη θὰ ξεκινοῦσε μὲ νέες ἐλπίδες. Τὴν οὐσιαστικὴ εὐθύνη γιὰ τὴν ἐπίτευξη αὐτῆς τῆς συμμετοχῆς, τὴν ἔχουν πολιτικὰ τὰ κόμματα ποὺ θὰ πρέπει νὰ δραστηριοποιηθοῦν ἔντονα πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση.

Ἡ δημιουργία τῶν Ὁμοσπονδιῶν πολιτικῶν κομμάτων σὲ εὐρωπαϊκὸ ἐπίπεδο, ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ Κοινότητα ἀποτελεῖ ἕνα πεδίο δράσεως ὅπου δὲν εἶναι, ἐφικτὸ νὰ κινεῖται ὁ καθένας ἀνορθόδοξα. Τὰ κόμματα ἄλλωστε δὲν ἔκαμαν τίποτε τὸ πρωτότυπο. Ἤδη οἱ μεγάλες ὁμάδες πιέσεως ἔχουν ὀργανωθεῖ καὶ κινοῦνται σὲ εὐρωπαϊκὸ ἐπίπεδο ἀπέναντι σὲ ἐπιχειρήσεις, τὰ συνδικάτα καὶ ἀγρότες. Ἡ σχετικὴ «εὐρωπαϊκὴ καθιστέρηση» τῶν κομμάτων ἀποδεικνύει ἀκριβῶς ὅτι ἡ συμπαγία μεταξύ τους, παρουσιάζει πολὺ σημαντικὲς δυσκολίες, ἀκόμα καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχουν κύριες ἰδεολογικὲς διαφορές.

Πολὺ πρὶν ὀργανωθοῦν οἱ τρεῖς ἰδεολογισμοὶ ποὺ ὑπάρχουν σήμερα (Χριστιανοδημοκράτες, Φιλελεύθεροι, Σοσιαλιστές) οἱ κομματικοὶ ὑπεύθυνοι σὲ ὅλες τὶς χῶρες, εἶχαν καταλάβει ὅτι γινόταν ἀπαραίτητη μιὰ στενότερη συνεργασία σὲ διεθνὲς ἐπίπεδο, ἡ συνεργασία πιὸ συστηματικὴ ἀπὸ αὐτὲς ποὺ ἐξασφαλίζουν οἱ παραδοσιακὲς «διεθνεῖς». Χωρὶς λοιπὸν νὰ πάψουν νὰ μετέχουν στὶς «διεθνεῖς» τὰ κόμματα, ἐφάρμοσαν ἑνώσεις σὲ ἐπίπεδο ἀντῶν μελῶν τῆς ΕΟΚ.

Αὐτὲς ἀκριβῶς οἱ ἑνώσεις ἐφαρμόχτηκαν στὶς σημερινὲς ὁμοσπονδίες: τὴν Ἕνωση Σοσιαλιστικῶν κομμάτων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος, τὴν Ὁμοσπονδία Φιλελευθέρων καὶ Δημοκρατικῶν Κομμάτων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος καὶ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Λαϊκὸ Κόμμα ('Ομοσπονδία τῶν Χριστιανοδημοκρατικῶν κομμάτων).

Οἱ τρεῖς Ὁμοσπονδίες, ἔχουν πολυάριθμους ἐκπροσώπους ποὺ ἤδη λειτουργοῦν στὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο καὶ οἱ ὁποῖοι συνέβαλαν ἀποφασιστικὰ στὴ δημιουργία τους. Σημαντικὸς ὑπῆρξε ἐξ ἄλλου καὶ ὁ ρόλος τῶν κρατῶν γιὰ τὴν ἄμεση ἐκλογὴ τοῦ Κοινοβουλίου. Τὰ κόμματα θεώρησαν ὅτι θὰ ἦταν σφάλμα νὰ παρουσιαστοῦν στοὺς ψηφοφόρους μὲ τὴν παραδοσιακὴ ἐθνικὴ μορφὴ καὶ μὲ τὰ κλασσικὰ ἐθνικὰ συνθήματα. Ἔκριναν συγκεκριμένα, ὅτι κάτι τέτοιο θὰ ἦταν κακὸ γιὰ τὴν ἰδέα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνοποιήσεως καὶ ὅτι θὰ μείωνε τὴν ἀξιοπιστία τῶν ἐκλογῶν.

Σὰν πρῶτο καθῆκον τους ἔθεσαν τὰ κόμματα τὴν κατάστρωση κοινῶν προγραμμάτων ἢ τουλάχιστον κοινῶν ἐκλογικῶν σχεδίων ποὺ νὰ βρίσκουν σύμφωνους ὅλους τοὺς ἐνδιαφερομένους. Ὅμως ἡ συζήτηση γύρω ἀπὸ τὰ προγράμματα δὲν ἄργησε νὰ δεῖξει τὶς δυσκολίες τοῦ ἐγχειρήματος. Καμιὰ Ὁμοσπονδία δὲν κατόρθωσε νὰ τηρήσει τὸ χρονοδιάγραμμα ποὺ εἶχε ψηφίσει. Τί συνέβη; Ἁπλούστατα, τὰ ἐνδιαφερόμενα κόμματα δὲν φρόντισαν νὰ συζητήσουν ἀρκετὰ σοβαρὰ τὸ σχέδιο προγράμματος. Οἱ Γάλλοι Σοσιαλιστὲς ἐξήγησαν ὅτι δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ ὡσουν τὶς παρατηρήσεις τους πρὶν ἀπὸ τὶς βουλευτικὲς ἐκλογὲς τοῦ 1978.

Γενικὰ ὅμως τὸ περιεχόμενο, τῶν προγραμμάτων, δείχνει ὅτι, πουθενὰ δὲν δόθηκαν λύσεις χωρὶς νὰ καταβληθοῦν πολλαπλὲς προσπάθειες συγκερασμοῦ τῶν ἀπόψεων. Οἱ σαφέστεροι ὅμως συμβιβασμοὶ ἔχουν γίνει στὸ πρόγραμμα τῶν Σοσιαλιστῶν. Τὸ ἰδεῶδες τῆς δικαιότερης κατανομῆς τῶν εἰσοδημάτων καὶ τῆς περισσότερης ἰσότητας, τοὺς κάνει νὰ προτείνουν ταυτόχρονα, μία φορολογικὴ πολιτική, αὐστηρὴ γιὰ τοὺς πλουσιώτερους καὶ σοβαρὴ ἐνθάρρυνση ἀποκτήσεως περιουσίας γιὰ τοὺς φτωχότερους.

Ὅμως οἱ προτάσεις αὐτὲς μεταφράζονται σὲ μέτρα μὲ ριζικὲς διαφορὲς ἀπὸ χώρα σὲ χώρα. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ στὸ θέμα τῆς οἰκονομικῆς δημοκρατίας ὅπου ὑπάρχουν τέσσερα μοντέλλα ἀπὸ τὴν ἁπλὴ ἀντιπροσώπευση τῶν ἐργαζομένων στὰ ὄργανα τῶν ἐπιχειρήσεων, μέχρι τὴν συναπόφαση καὶ τὴ συνδιαχείριση.

ΠΑΝ

Συναυλία τῆς 'Αστυνομίας

ΣΤΑ πλαίσια τῶν «Πρωτοκλητείων» ἡ τόσο φημισμένη Φιλαρμονικὴ τοῦ Ἀρχηγείου τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων θὰ δώσει ἀπόψε στὸ Δημοτικὸ Θέατρο συναυλία μὲ ἐκλεκτὰ μουσικὰ κομμάτια (κλασσικὰ — ἐλαφρὰ καὶ δημοτικά).

Στὸ πλούσιο πρόγραμμα περιλαμβάνονται μεταξὺ ἄλλων ὁ «Ναμπούκο» τοῦ Βέρντ Οὐγγρικὸς χορὸς τοῦ Μπραλέτα κύματα τοῦ Δουνάβεως, ἀξέχαστες μελῳδίες καὶ ἑλληνικοὶ χοροὶ σὲ διασκευὴ καὶ ἐνορχήστρωση Δημ. Μπουκουβάλα.

Ἡ ἐκδήλωση ποὺ εἶναι μία καλὴ εὐκαιρία γιὰ τοὺς φιλόμουσους, τελεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Γενικοῦ Ἀστυνομικοῦ Διευθυντοῦ κ. Γεωργίου Ἀκρίβου καὶ θὰ ἀρχίσει στὶς 8 μ.μ. Εἴσοδος δωρεάν.

Καὶ κινέζικα ...τοῦ Πιέρ Καρντέν

Ο ΠΙΕΡ Καρντὲν προσκλήθηκε ἀπὸ τὴν Κινεζικὴ Κυβέρνηση, νὰ μελετήσει τὶς δυνατότητες, τῆς κινεζικῆς ὑφαντουργικῆς βιομηχανίας. Ὁ διάσημος Γάλλος μόδιστρος ὅταν ὑποχρεώθηκε νὰ περιποιηθεῖ τοὺς δύο Κινέζους ἀξιωματούχους ποὺ ἔφτασαν στὸ Παρίσι εἰδικὰ γιὰ νὰ μιλήσουν μαζί του, τοὺς πῆγε στὸ ἐξ ἴσου διάσημο παρισινὸ ἑστιατόριο Μαξίμ.

«Ἦταν Παρασκευὴ ὅραδυ διηγεῖται ὁ ἴδιος. Κι' αὐτὴ τὴ μέρα εἶναι ὑποχρεωτικὸ τὸ σμόκιν. Ἐγὼ φόρεσα τὸ δικό μου. Οἱ καλεσμένοι μου φοροῦσαν μαῦρα κοστούμια Μάο».

Πάντως εἶναι πρώτη φορά, ποὺ σχεδιαστὴς μόδας ἀπὸ τὴ Δύση προσκαλεῖται ἀπὸ τὴν Κινεζικὴ κυβέρνηση. Ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, ὅτι εἶναι συγκλονισμένος ἀπὸ τὴν ἱστορία αὐτή. Ἄραγε πιστεύει, ὅτι μπορεῖ νὰ ἀλλάξει τὴ μόδα στὴν Κίνα; «Γιατί ὄχι; λέει. Στὸ κάτω —κάτω, ὅταν πρὶν ἀπὸ εἰκοσιδύο χρόνια πῆγα στὴν Ἰαπωνία, ὅλες οἱ γυναῖκες φοροῦσαν ἀκόμα κιμονό».

Ἕνας Ἄγγλος ...κομπογιαννίτης

ΕΝΑΣ Ἄγγλος ἀλπινιστὴς ἐπινόησε τὸ 1958 ἕνα πολύπλοκο κόμπο ποὺ ἔμεινε στὴν ἱστορία. Φέτος στοὺς τέσσερες χιλιάδες κόμπους, ποὺ ἔχουν ἀφήσει ἐποχὴ προστέθηκε ἄλλος ἕνας, εἴκοσι χρόνια μετὰ ἀπὸ ἐκεῖνον τοῦ Ἄγγλου Ζάρμποντ. Τὸν ἐπινόησε ἕνας Ἄγγλος συντοξιοῦχος γιατρός...

Οἱ κόμποι, λέει, σοῦ δίνουν μεγάλη πνευματικὴ ἱκανοποίηση. Τὸ νὰ δημιουργήσεις καὶ νὰ λύσεις μὲ τὰ ἕνα κόμπο πολύπλοκο εἶναι σὰν νὰ λύνεις ἕνα δύσκολο σταυρόλεξο. Ἡ ἐπινόηση ἑνὸς κόμπου, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἀνακάλυψη ἑνός... πλανήτη. Καὶ εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος ποὺ ὁ κόμπος ποὺ ἐπενόησα θὰ φέρει τὸ ὄνομά μου. Ὁ Χάντερ Μπέντ, ἔτσι ὀνομάζεται ὁ γιατρός, θὰ ἔχει καὶ τὸν ὁμώνυμο κόμπο του.

Μὲ κίνδυνο βέβαια νὰ χαρακτηρισθεῖ ὁ ἄνθρωπος.

Οἱ Σοσιαλισμοί

ὑπὸ Α. ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ὅτι μιὰ οὐσιωδέστερη ἀλλαγὴ ἀξίωναν οἱ δημιουργοὶ τῆς λαϊκῆς ἐξέγερσης, ποὺ μέσα σὲ λίγες μέρες ἐδημιούργησε τὸ ἔπος τοῦ πολυτεχνείου, ἀπὸ αὐτὴ ποὺ ἔγινε στὶς 24 Ἰουλίου 1974 εἶναι πέρα ἀπὸ κάθε ἀμφισβήτηση. Χονδρικά, ζητοῦσαν οἱ ἀγωνιστὲς ἐκεῖνοι μιὰ σοσιαλιστικῆς μορφῆς ἀλλαγή, πρᾶγμα, ποὺ ἐξηγεῖ καὶ τὴ σοσιαλίζουσα, κατὰ τὴ γερμανικὴ ΣΠΕΡΝ, πολιτικὴ τῆς πρώτης κυβερνήσεως τῆς Ν.Δ.

Ἀλλὰ τί εἶδους σοσιαλιστικὴ ἀλλαγή; Τὸ φάσμα τῶν σοσιαλιστικῶν σχολῶν καὶ ἀποκλίσεων εἶναι παγκόσμια πολύχρωμο. Σὲ ἀδρὲς γραμμὲς ἔχουμε τὰ ἑξῆς εἴδη σοσιαλισμῶν:

1) Τὸν σοβιετικοῦ τύπου σοσιαλισμό, ποὺ λέει, ὅτι βασίζεται στὸ μαρξισμό, στὸ λενινισμὸ καὶ στὸ προλεταριακὸ διεθνισμό.

2) Τὸν δυτικοευρωπαϊκοῦ τύπου σοσιαλισμό, μὲ ἀριστερώτερες καὶ δεξιότερες ἀποκλίσεις, ποὺ ἔχει κατὰ πλειοψηφία ἀντιπαρέλθει τὶς ἀρχὲς τοῦ μαρξισμοῦ σὰν δόγματος, ἢ εἶναι καὶ ἀντιμαρξιστικὸς ('Εργατικὰ Κόμματα Ἀγγλίας καὶ Ὁλλανδίας, ἐπὶ παραδείγματι). Κοινὸ γνώρισμα ἡ προσήλωσή του στὴ πολιτικὴ δημοκρατία καὶ τὸν πολυκομματισμό.

3) Τὸν εὐρωκομμουνισμό, κοινὸ γνώρισμα τοῦ ὁποίου εἶναι κυρίως ἡ τάση ἀπορρίψεως τοῦ λενινισμοῦ, σὰν δόγματος καὶ νέες περὶ μαρξισμοῦ ἐξηγήσεις, ὅπως καὶ τοῦ Οὔγγρου Γιάννου Καντάρ.

4) Ἕνα μικρὸ καὶ κυρίως μεσογειακὸ σοσιαλιστικὸ ρεῦμα, ποὺ ἐκφράζουν μαρξιστὲς μὴ κομμουνιστὲς διανοούμενοι, ὅπως ὁ ἑλληνας Μπάσο καὶ ὁ Γοῦζε Ἰκαρωντύ. Κύριο χαρακτηριστικό τους, εἶναι ἡ πίεση ἀπὸ τὰ ἀριστερὰ τῆς σοσιαλοδημοκρατίας, νὰ μὴ μείνη ὁ δίκαιος διαχειριστὴς τοῦ καπιταλιστικοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος, ἀλλὰ νὰ προχωρήση πρὸς μιὰ σοσιαλιστικὴ οἰκονομία καὶ κοινωνία.

5) Ὁ στρατοκρατικὸς σοσιαλισμὸς τῶν ὑποαναπτύκτων λαῶν, ποὺ τώρα ἐγκαταλείφθηκαν σὰν ἀνεξάρτητα κράτη στὸ προσκήνιο τῆς Ἱστορίας, ὅπως ἡ Ἀλγερία ἡ Λιβύη, ἡ Συρία, τὸ Ἰράκ, ἡ Σομαλία, ἡ Νασερικὴ Αἴγυπτος κλπ. Κύριο χαρακτηριστικὸ τοῦ σοσιαλισμοῦ αὐτοῦ εἶναι οἱ πολιτικὲς ἰδιοτροπίες τῶν στρατιωτικῶν καστῶν, ποὺ ὑπερισχύουν, καὶ ὅτι δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ τὸ κλασσικὸ τύπο. Σοσιαλισμὸ τῶν κομμάτων τῆς 2ης Διεθνοῦς, εἶναι δὲ μονοκομματικὸς καὶ ἐθνικιστικός. Καί

6) Ὁ ἰδιότυπος Ἀνδρεϊκὸς σοσιαλισμός, ποὺ θὰ εἶναι πολυκομματικός, ὅπως δήλωσε τελευταῖος ὁ κ. Α. Παπανδρέου, ἀλλὰ μένει γιὰ τὰ κόμματα, ποὺ θὰ δεχθοῦν σὰν τετελεσμένο γεγονὸς τὸ σοσιαλιστικὸ ἀντὶ τοῦ ἀστικοδημοκρατικοῦ σύνταγμα, καὶ θὰ εἶναι ἐθνικιστικός, ὅπως ὁ ἀραβικός. Ἔτσι ἐξηγεῖται γιατὶ τὸ ΠΑΣΟΚ ὀνομάζεται κίνημα καὶ ὄχι κόμμα. Ἀπὸ τὸ κίνημα αὐτό, ποὺ θὰ ἐπιβάλλει, ἀφοῦ πάρει μιὰ φορὰ τὴν ἐξουσία τὸ σοσιαλιστικὸ σύνταγμα, θὰ ξεπηδήσουν πιθανόν, σοσιαλιστικὰ κόμματα, τὴν ὕπαρξη τῶν ὁποίων, θὰ ἐπιτρέπει, ὅπως διαφαίνεται, τὸ νέο καθεστώς.

Ἀπ' ὅσα ἀναφέραμε, καὶ ἀπ' ὅσα ἔγραψε στὴ «ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ» ἡ «ΗΜΕΡΑ» τῶν Πατρῶν, μιὰ συζήτηση πραγματικὰ διαφωτιστικὴ καὶ ἀπροκατάληπτη, οἱ Δημ. Σοσιαλιστές, ὅπως παραδέχεται καὶ ὁ μὲ τὸ Κ.Κ.Ι. πολιτευόμενος καὶ προαναφερθεὶς ἰταλὸς σοσιαλιστὴς φιλόσοφος Λέλιο Μπόσο «συνεισφέρουν στὴν καλλιτέρευση τῆς κατάστασης τῶν ἐργαζομένων σ' αὐτὴ τὴ κοινωνία» τὰ περισσότερα.

Ἂς τὰ σκεφτοῦμε, λοιπόν, κι ἐμεῖς, ἔστω καὶ ἀργὰ σὰν πρῶτο μεγάλο βῆμα πρὸς τὸ ἀκαθόριστο ὅραμα τῆς λαϊκῆς ἐξέγερσης τῆς 17ης Νοεμβρίου 1973, τῆς ἐξέγερσης τοῦ Πολυτεχνείου.

Γιατὶ αὐτὸ τὸ εἶδος σοσιαλισμοῦ καὶ πλάτες ἔχει στὴν ΕΟΚ ποὺ μπαίνουμε, καὶ μᾶς τηγανεῖ σὰν εὐρωπαϊκοῦ Λαοῦ, ποὺ εἴμαστε, καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ φθάση ἠμπορικὰ καὶ νὰ ἐπιμείνη τὴν ἐξουσία, χωρὶς νὰ δώση ἐπιχειρήματα στὸ κατεστημένο καὶ τὶς ἰσχυρότατες δυνάμεις του, νὰ μᾶς ἐπιβάλλουν νέα δικτατορία, ὅπως φοβᾶται καὶ προβλέπει καὶ ὁ κ. Γ. Μαῦρος.

Α. ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

Ἡ πνευματικὴ κατάσταση στὰ χρόνια τῆς σκλαβιᾶς

Ὑπὸ ΦΙΛΙΠΠΑ ΠΕΤΣΗ, μαθηματικοῦ

Στὰ πρὶν τὴν Ἅλωση χρόνια καὶ κάτω ἀπὸ τὴ Βυζαντινὴ διοίκηση ὁ πολὺς κόσμος ἦταν ἀγράμματος καὶ ἀμαθής. Ἡ Τουρκικὴ ἐπιδρομὴ καὶ ὁ ἀνατολίτικος τρόπος ζωῆς ἐπιβεβαίωσαν αὐτὴν κατάσταση λόγω τῶν καινούργιων πολιτικῶν, πολιτιστικῶν καὶ οἰκονομικῶν συνθηκῶν ποὺ ἐπέβαλλαν. Ὁ μόνος θεσμὸς ποὺ διατήρησε ὡρισμένα ἀπ' τὰ δικαιώματά του, χάρις καὶ στὴν ἀνοχὴ τοῦ κατακτητῆ ἦταν ἡ Ἐκκλησία. Γύρω ἀπ' αὐτὴν συσπειρώθηκε καὶ τὸ δουλωμένο γένος μας, σὰ σὲ στερνὸ καταφύγιο, γιὰ νὰ διατηρήσει τὴν ἐθνική του ὑπόσταση.

Στοὺς πρώτους μετὰ τὴν Ἅλωση αἰῶνες πέρα ἀπ' τὸ πολυσυζητημένο «Κρυφὸ Σχολειὸ» ποὺ χάνεται μεταξὺ μύθου καὶ πραγματικότητος, λιγοστὰ καὶ μετρημένα εἶναι τ' ἀνώτερα σχολεῖα ποὺ λειτουργοῦν. Ἀξίζει ν' ἀναφέρουμε τὴν Πατριαρχικὴ Σχολὴ τὴ γνωστὴ σὰ μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή, ποὺ εἶναι ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξη τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸ Φλαγγινιανὸ Φροντιστήριο τῆς Βενετίας (1621) καθὼς καὶ διάφορες σχολὲς στὴν Κρήτη (15ος καὶ 16ος αἰῶνες) στὰ Γιάννενα στὴ Χίο (16ος αἰώνας), στὰ ἑπτάνησα (17ος αἰώνας) καὶ τὸ ὀνομαστὸ φροντιστήριο τῆς Τραπεζούντας (1650 περίπου).

Τώρα τὸ γιατὶ οἱ σχολὲς αὐτὲς ἦταν μακρινὲς καὶ ἀπλησίαστες στὸν πολὺ λαό, εἶναι εὐνόητο, ἂν σκεφτοῦμε ποιὰ ἦταν ἡ μορφωτικὴ του ὑποδομὴ (τὰ γράμματα γενικὰ θεωροῦνταν, σὰν κάτι περιττό), καὶ ποιὲς ἦταν οἱ οἰκονομικὲς καὶ συγκοινωνιακὲς συνθῆκες τῆς ἐποχῆς.

Τὰ σχολεῖα λοιπὸν αὐτὰ ἦταν γιὰ τοὺς λίγους «τυχεροὺς καὶ ἐκλεκτοὺς» καὶ σὰν τέτοια ἦταν ὀδύνατον ν' ἀνεβάσουν πνευματικὰ τὸ λαὸ καὶ μακροπρόθεσμα νὰ φέρουν τὴν ἀποτίναξη τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ.

Ἀμάθεια λοιπὸν καὶ ἐξαθλίωση χαρακτήριζαν τὴν ὑπόδουλη Ἑλλάδα στοὺς πρώτους τουλάχιστον αἰῶνες.

Ἡ κατάσταση αὐτὴ ἀρχίζει νὰ καλυτερεύει στὶς ἀρχὲς τοῦ 18ου αἰῶνα. Οἱ λόγοι εἶναι πολλοί. Ἀναφέρουμε τοὺς σπουδαιότερους, ποὺ εἶναι ἀπ' τὴν πολιτικὴ ἄποψη ἡ χαλάρωση τῆς πιέσεως τοῦ κατακτητῆ (δράση τοῦ ἁρμοτολικισμοῦ, Ὀρλωφικά, παραμὴ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας), ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ἄποψη τὸ κίνημα τοῦ Νεοελληνικοῦ διαφωτισμοῦ, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ καὶ ἐμπορικὴ ἄποψη οἱ νέες συνθῆκες ποὺ ἐπικρατοῦν ἀπὸ τὶς μεγάλες κοινωνικὲς ζυμώσεις τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

Ἀρχίζει λοιπὸν ἀχνὰ ἡ πνευματικὴ ἀναγέννηση τῆς Ἑλλάδας καὶ ἡ μεγάλη ἄνθιση τῆς παιδείας καὶ τῶν Γραμμάτων.

Οἱ Φαναριῶτες ἀπαίνουν καὶ μέσα στὴν αὐλὴ τοῦ Σουλτάνου, Ἕλληνες ἡγεμονεύουν τὶς παραδουνάβιες χῶρες, ριζώνουν καὶ προκόβει ὁ Ἑλληνισμὸς στὸ Ἐμπόριο καὶ στὴν Ναυτιλία, πολλοὶ νέοι, ἄλλοι μὲ δικά τους ἔξοδα καὶ ἄλλοι μὲ ὑποτροφίες, σπουδάζουν ἔξω στὰ μεγάλα ξένα Πανεπιστήμια, ἀκμάζουν οἱ Ἑλληνικὲς Παροικίες τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Καὶ τότε οἱ πρωτοπόροι αὐτοὶ ραγιάδες ποὺ ξεφεύγουν ἀπὸ τὴ μοίρα τους, κάνουν τὴ θλιβερὴ σύγκριση μὲ τὴ σκληρὴ καὶ σκοτεινὴ Ἑλληνικὴ πραγματικότητα. Ἐπικρατεῖ μιὰ τάση νὰ βοηθήσουν τὸ δουλωμένο γένος, τὸ χωριό τους, τὴν περιφέρειά τους, τὴν πατρίδα τους.

Λύνουν λοιπὸν τὰ πουγγιά τους, ἱδρύουν σχολὲς στὰ μέρη τους, τυπώνουν ἔργα διανοουμένων συμπατριωτῶν τους, βοηθοῦν κάθε ὁμογενῆ ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὴν σκλαβωμένη πατρίδα, ἐκλιπαροῦν στὶς Ἐυρωπαϊκὲς αὐλὲς καὶ στὸν Τσάρο γιὰ βοήθεια, πιέζουν τὸν Σουλτάνο γιὰ περισσότερα προνόμια.

Οἱ μεγάλες ρουμανικὲς καὶ αὐστριακὲς πόλεις γίνονται ὄχι μόνο ἐμπορικὰ μὰ καὶ πνευματικὰ Ἑλληνικὰ κέντρα.

Σὰν πέρασε καὶ ἡ ἐντύπωση τῶν Ὀρλωφικῶν ἡ φιλεκπαιδευτικὴ κίνηση φουντώνει. Ὁ Πατριάρχης ἐκδίδει ἐγκύκλιο γιὰ τὴν ἵδρυση σχολείων, ἑταιρεῖες σὰν τὴ «Φιλόμουση» τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ «Ἑλληνικοῦ Λυκείου» τῆς Βλαχίας προπαγανδίζουν καὶ μεταδίδουν στὴ τουρκοκρατούμενη Ἑλλάδα τὴ Παιδεία.

Ὀνομαστοὶ διδάσκαλοι διδάσκουν στὰ ὅλο καὶ περισσότερα Ἑλληνικὰ σχολεῖα: Ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος, ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης, ὁ Παναγιώτης Παλαμᾶς, ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος, ὁ ἐξ Οἰκονόμων, ὁ Νικηφόρος Θεοτόκης, ὁ Ἀθανάσιος Ψαλλίδας, ὁ Νεόφυτος Δούκας, ὁ Νεόφυτος Βάμβας, ὁ Γεώργιος Γεννάδιος, ὁ Ἄνθιμος Γαζῆς, ὁ Κωνσταντῖνος Κούμας καὶ ἄλλοι πολλοί, διδάσκουν στ' Ἀμπελάκια, στὴ Ζαγορά, στ' Ἅγιο Ὄρος ('Αθωνιάδα Ἀκαδημία) 1758 στὸ Μεσολόγγι, στὴ Δημητσάνα, στὴ Πάτμο (Πατμιάδα Σχολή), στὴ Σμύρνη (1723), στὶς Κυδωνιὲς (1771), στὴ Μοσχόπολη (1750), στὴ Θεσσαλονίκη, στὴ Φιλιππούπολη, στὴ Κοζάνη, καθὼς καὶ σὲ ἄλλες γωνιὲς τῆς Ἑλληνικῆς γῆς.

Στὰ σχολεῖα αὐτὰ ὁ κύκλος τῶν μαθημάτων ἦταν ἀρκετὰ πλατὺς καὶ σὲ ὁρισμένα ἀπὸ αὐτὰ διδάσκονταν Πανεπιστημιακοῦ ἐπιπέδου μαθήματα. Πλὴν ὅμως, οὔτε κοινὴ ἀγράμματοσύνη εἶχαν, ἀλλὰ οὔτε καὶ τὸ ἀστὸ πρόγραμμα. Οἱ δάσκαλοι κανόνιζαν τὴν διδασκαλία καὶ τὴν ὕλη ἀνάλογα μὲ τὶς γνώσεις τους καὶ τὶς ἀνάγκες τους.

ΦΙΛΙΠΠΑΣ ΠΕΤΣΗΣ
Μαθηματικὸς

ΓΙΑΝΝΙΩΤΙΚΗ ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ
"ΝΙΚΙ"
ΓΙΑ ΔΩΡΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ ΛΕΠΤΑ ΧΑΡΟΥΜΕΝΑ
ΔΩΡΑ ΠΟΥ ΜΕΝΟΥΝ
Ἀσημικὰ Γιαννιώτικης καὶ Μετσοβίτικης τέχνης
Φωτιστικὰ — φοντανιέρες — κηροπήγια
χωριάτικα ἔπιπλα
Μεγάλη συλλογὴ σὲ μπιζοῦ
Ἐκλεκτά, μάλλινα, ἀργαλιοῦ
Ἐλᾶτε νὰ γνωρίσετε τὸ μαγαζί μου θὰ ἐνθουσιασθῆτε
ΝΙΚΗ ΝΙΚ. ΒΑΔΑΛΟΥΚΑ
ΡΗΓΑ ΦΕΡΡΑΙΟΥ ΑΡΙΘ. 105
(Κάτωθι Πλατείας Γεωργίου)

Θέρμανση
μὲ ἠλεκτρικοὺς θερμοπομπούς
infra watt
τὸ πιὸ οἰκονομικὸ σύστημα θέρμανσης
μὲ μειωμένο τιμολόγιο τῆς ΔΕΗ
15χρόνια λειτουργεῖ σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα
7 χρόνια ἐγγύηση
Ἀντιπρόσωπος Ἀχαΐας Πάτρα
Γιάννης Τίγκας Ρ.Φεραίου 157
διπλ. ἠλ. μηχ/γος 329-329

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΑΞΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
"ACHAIA TRAVEL & TOURS"
ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 7 ΠΑΤΡΑΙ
IATA
MEMBER
ΕΚΔΙΔΟΜΕ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ
Ἐσωτερικοῦ καὶ Ἐξωτερικοῦ γιὰ ὅλο τὸν Κόσμο. Εἰδικὲς φτηνὲς ἐκδρομικὲς τιμὲς (GROUP) γιὰ Εὐρώπη, Ἀμερικὴ Καναδᾶ
Ἐπίσης ἐκδίδομε φοιτητικὰ καὶ Ναυτικά
Χωρὶς καμιὰ πρόσθετη ἐπιβάρυνση, ἐλᾶτε νὰ σᾶς ἐξυπηρετήσωμε γρήγορα, ὑπεύθυνα καὶ σωστά
ΤΗΛΕΦΩΝΑ 271-205 καὶ 222-629

ΔΩΡΑ ΔΩΡΑ ΔΩΡΑ
ΔΩΡΑ
Γιὰ τὸν ἑαυτόν σας
Γιὰ τὴν γυναῖκα σας
Γιὰ τὰ παιδιά σας
Γιὰ τὴν οἰκογένειά σας
ΔΩΡΑ
Γιὰ τὶς γιορτὲς
Γιὰ γενέθλια
Γιὰ κάθε ἐπέτειο
Θὰ βρῆτε σὲ πλούσια συλλογὴ κα